

Septakord 2. a 7. stupně (II⁷, DS⁷)

Septakordy 2. a 7. stupně jsou spolu s D⁷ tzv. hlavní septakordy. Čtyřzvuky lze postavit i na dalších stupních tóniny, zde stojí tzv. vedlejší septakordy. Jejich užívání není spojeno s žádnými specifickými pravidly a používají se navíc poměrně zřídka – zabývat se podrobně budeme tedy pouze skupinou hlavních septakordů.

Septakord 2. stupně vzniká v dur i v moll přidáním diatonické tercie ke kvintakordu druhého stupně. Jeho vznik bývá vysvětlován i jiným způsobem, a to z důvodu, že obsahuje všechny tóny subdominanty (pozor! Ta může být v dur i v moll durová nebo mollová!!!) a plní tedy podobnou funkci jako subdominanta. Bývá tak někdy definován jako S (znovu upozorňuji – v dur i v moll durová nebo mollová!), ke které zespodu připojíme diatonickou tercii a dostaneme tak tón, který odpovídá 2. stupni tóniny.

Septakord 2. stupně tedy může mít v dur i v moll dvě různé podoby (podle toho, je-li v něm obsažena durová nebo mollová S:

C dur, c moll:

S:	c ²	nebo	S:	c ²
A:	f ¹		A:	f ¹
T:	a		T:	as
B:	d		B:	d

Popořadě tedy d-f-a-c (měkce malý) nebo d-f-as-c (zmenšeně malý) v obou tóninách!!! Pravda, měkce malý se v moll vyskytuje zřídka.

Nástup na septakord druhého stupně je zcela shodný s nástupem na D⁷, což ostatně platí pro všechny septakordy a jejich obraty.

Tento čtyřzvuk se rozvádí buď do tóniky nebo do dominanty. Pokud se rozvádí do dominanty má značku II⁷, před tónikou má značku S⁺⁷ – na tvaru akordu to nic nemění.

Rozvod do T se provádí tak, že základní tón S⁺⁷ stoupá na tercii T.

Rozvod do D (D⁷) se provádí tak, že septima základního tvaru (tedy septakordu, ergo septima od základního tónu) klesá na citlivý tón. Nejsnáze se to pamatuje napsáno na jednom řádku (v C dur):

Do T:	Do D:
c – c	c – h
a – g	a – g
f – g	f – f
d – e	d – d

Stejným způsobem se rozvádí i obraty II⁷, resp. S⁺⁷. Toto konstatování každý rád slyší, ale jen někteří jedinci jej domýšlejí do konce...

Znamená to, že **při rozvodu do T** budete muset najít základní tón čtyřzvuku 2. stupně a ten nebude v basu, když se jedná o obrat. Nevěřili byste, kolik lidí to překvapí!

V C dur budete tedy hledat vždy tón d (základní tón čtyřzvuku 2. stupně), který bude stoupat na e (tedy onu tercii tóniky). V Es dur půjde f na g, v A dur h na cis atd. – ať se tyto tóny nacházejí v kterémkoli hlase.

Při rozvodu do D (D⁷) budete muset najít septimu od základního tónu čtyřzvuku 2. stupně a ta nebude septimou od basu, když se jedná o obrat. Nevěřili byste, kolik lidí to překvapí!

V C dur budete tedy hledat vždy tón c (septimu od základního tónu čtyřzvuku 2. stupně), který bude klesat na citlivý tón – tedy tercii základního tvaru dominanty – tedy tón h. V Es dur půjde es na d, v A dur a na gis atd. – ať se tyto tóny nacházejí v kterémkoli hlase.

Septakord 7. stupně vzniká v dur i v moll přidáním diatonické tercie ke kvintakordu na citlivém tónu (sedmém stupni) dané tóniny. Pozor! V dur je jasné, jak vypadá 7. stupeň, v moll se jedná o zvýšený 7. stupeň – tedy v dur i v moll citlivý tón.

Přidaná tercie ke kvintakordu na 7. stupni je vždy 6. stupněm v dané tónině (= 6. tón v pořadí v rámci odpovídající stupnice). Šestý stupeň v tónině je tercií subdominanty a ta může být v dur i v moll durová i mollová. Značka akordu je vždy **DS⁷**.

Septakord 7. stupně tedy může mít v dur i v moll dvě různé podoby:

C dur, c moll:

S:	a¹	nebo	S:	as¹
A:	f ¹		A:	f ¹
T:	d ¹		T:	d ¹
B:	h		B:	h

Popořadě tedy h-d-f-a (zmenšeně malý) nebo h-d-f-as (zmenšeně zmenšený, zkráceně zvaný zmenšený) v obou tóninách!!! Pravda, zmenšeně malý se v moll vyskytuje zřídka.

Nástup na septakord sedmého stupně je zcela shodný s nástupem na D⁷, což ostatně platí pro všechny septakordy a jejich obraty.

Tento čtyřzvuk se rozvádí výhradně do T a to tím způsobem, že jeho prima a tercie stoupají a kvinta a septima klesají (vždy o sekundu!!!). Studenti si to nejčastěji pamatují jako „1, 3 nahoru, 5, 7 dolů“.

Napsáno na jednom řádku (v C dur):

as – g
f – e
d – e
h – c

Jak je vidět, výsledkem takového (tzv. kombinovaného) rozvodu je T se zdvojenou tercií. Toho se občas i pilnější a bystřejší jedinci zaleknou a alespoň v jednom hlase nepostupují o sekundu, ale o nějaký jiný interval – aby jim vznikla T se zdvojeným basem...

Stejným způsobem se rozvádí i obraty **DS⁷**. Toto konstatování každý rád slyší, ale jen někteří jedinci jej domýšlejí do konce...

Znamená to, že při rozvodu do T budete muset najít základní tón (primu) čtyřzvuku 7. stupně, tercii, kvintu a septimu od tohoto základního tónu, protože všechny tóny mají předepsaný směr a interval rozvodu¹. Když se jedná o obrat, nebudete tedy hledat tercii, kvintu a septimu od basu, ale od základního tónu, který **jistě nebude v basu**... Nevěřili byste, kolik lidí to překvapí!

---

¹ Samozřejmě lze hledat jen základní tón a tercii, které budou o sekundu stoupat a je jasné, že zbývající dva tóny jsou kvintou a septimou, které budou o sekundu klesat...

Při rozvodu 5/6-akordu a 3/4-akordu vám vyjde T⁶ se zdvojeným basem, což se neopravuje! Při rozvodu 2-akordu by vám dokonce vyšel T4/6 se zdvojenou sextou (naleznete v živé hudbě jen stěží).

D.ú. XI – 28/2 s. 51
XII – 28/5 s. 52²
XIII – 29/4 s. 55
XIV – 29/5 s. 55³

---

² Čísla škrtnutá v zadání směrem nahoru odpovídají číslům, u nichž je zvyšující posuvka (v tomto případě vždy odrážka. Je to jiný způsob psaní téhož a nevím, proč to zde autor bez varování použil.

³ Pozor na první takt! Na první dobu je jen gis bez čísla, tedy T, na druhou dobu sekundakord s tímtež tónem v basu. Ve 4.taktu by bylo košer napsat u dvojkřížku trojku, protože se jedná a o kvintakord po průtažném 4/6, v 6. taktu je ¾ akord II stupně a není standardně rozveden, ale tzv. převeden na nový akord na druhé době – jistě zjistíte, o jaký akord se jedná.